

Establishing the Bao Dai Government: France's Strategy for Legitimacy and the Linking of the Situation in Indochina to the Cold War

การสถาปนารัฐบาลบ่าวด่าย : ยุทธศาสตร์ของฝรั่งเศสเพื่อสร้างความชอบธรรมและการเชื่อมโยงสถานการณ์ในอินโดจีนเข้ากับสงครามเย็น

พิชัยพรรณ ช่างประยูร

Pichayapan Chuangprayoon

Faculty of Arts, Silpakorn University, Thailand

Corresponding author*

e-mail: pichayapanchuang@gmail.com

Received 29-09-2021

Revised 10-04-2022

Accepted 15-04-2022

Abstract

This article attempts to demonstrate that the rise of Vietnamese political conflicts after the Second World War, which were generally explained within the context of the Cold War, were actually precipitated by more specific internal factors. Furthermore, these internal factors in fact helped create certain conditions pertaining to the involvement of the Cold War. For this study, the establishment of the State of Vietnam during the middle of 1949 is selected as a case study to pinpoint the importance of internal context and factors upon historical events that were normally viewed from the perspective of external forces. The result of the study showed that the first Indochina War between Viet Minh's government, led by Ho Chi Minh, and France actually happened by an internal factor which was the conflict between Nationalism & the fight for independence of Vietnamese and the maintaining of status of French imperialism. France restored imperial institution by establishing Bao Dai Government, expected to be a political strategy for justifying the right of colonial restoration actions. In addition, France expected Bao Dai Government to be a foreign affair strategy in order to align with anti-communist cult of USA during the Cold War happening at that moment. Therefore, we may conclude that the 1st Indochina War, happened by the internal factor, also had an influence and condition ultimately creating a relation to Cold War which was the external factor.

Keywords: First Indochina War, Bao Dai Government, Viet Minh Government, Cold War, Containment Policy

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้พยายามชี้ให้เห็นว่าความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ในเวียดนามที่โดยทั่วไปมักถูกอธิบายความว่าเกิดขึ้นโดยอิทธิพลจากปัจจัยภายนอกซึ่งคือสงครามเย็นนั้นแท้จริงแล้วถูกผลักดันให้อุบัติขึ้นจากเหตุการณ์เฉพาะที่เป็นปัจจัยภายในเป็นสำคัญ ทั้งปัจจัยภายในดังกล่าวยังได้ส่งอิทธิพลและสร้างเงื่อนไขที่ดึงดูดให้สงครามเย็นเข้ามาเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์อีกด้วย การศึกษาครั้งนี้ได้ยกเหตุการณ์การสถาปนารัฐเวียดนามเมื่อกลาง ค.ศ. 1949 เป็นกรณีตัวอย่างเพื่อพิสูจน์ความสำคัญของบริบทและปัจจัยภายในต่อความเป็นไปทางประวัติศาสตร์ที่มักถูกมองผ่านมุมมองของปัจจัยภายนอก ผลการศึกษาพบว่า สงครามอินโดจีนครั้งที่ 1 ระหว่างรัฐบาลเวียดนามที่นำโดยโฮจิมินห์กับฝรั่งเศส แท้จริงแล้วอุบัติขึ้นจากปัจจัยภายในซึ่งได้แก่ความขัดแย้งระหว่างแนวคิดชาตินิยมและการต่อสู้เพื่อเอกราชของชาวเวียดนามกับการรักษาไว้ซึ่งสถานะ

จักรวรรดินิยมของฝรั่งเศส ฝรั่งเศสได้ดำเนินการฟื้นฟูสถาบันจักรพรรดิผ่านการสถาปนารัฐบาลบ่าวด่ายโดยหวังเป็นยุทธศาสตร์ด้านการเมืองในการสร้างความชอบธรรมให้แก่กระบวนการฟื้นฟูระบอบอาณานิคม นอกจากนี้ ฝรั่งเศสยังคาดหวังให้การสถาปนารัฐบาลบ่าวด่ายดังกล่าวเป็นยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศเพื่อสร้างความสอดคล้องกับนโยบายต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ของสหรัฐอเมริกาในสงครามเย็นที่กำลังดำเนินอยู่ ด้วยเหตุนี้ อาจกล่าวได้ว่าสงครามอินโดจีนครั้งที่ 1 ที่อุบัติขึ้นจากปัจจัยภายในได้ส่งอิทธิพลและสร้างเงื่อนไขทำให้สงครามเย็นซึ่งคือปัจจัยภายนอกต้องเข้ามาสัมพันธ์เกี่ยวข้องด้วยในท้ายที่สุด

คำสำคัญ: สงครามอินโดจีนครั้งที่ 1 รัฐบาลบ่าวด่าย รัฐบาลเวียดนามห์ สงครามเย็น นโยบายจำกัดวงล้อมลัทธิคอมมิวนิสต์

บทนำ

การอุบัติขึ้นของความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างลัทธิทุนนิยมเสรีประชาธิปไตยภายใต้การนำของสหรัฐอเมริกา กับลัทธิคอมมิวนิสต์ภายใต้การนำของสหภาพโซเวียตภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (World War 2, ค.ศ.1939-1945) เป็นที่รู้จักกันทั่วไปในชื่อ “สงครามเย็น” (Cold War, ค.ศ.1945-1991) การที่มหาอำนาจทั้งสองก้าวขึ้นมาแทนที่มหาอำนาจเดิมอย่างอังกฤษและฝรั่งเศสในบริบทการเมืองระหว่างประเทศจึงเป็นการหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่สงครามเย็นจะส่งอิทธิพลไปทั่วทุกมุมโลก อิทธิพลดังกล่าวสร้างเงื่อนไขให้เหตุการณ์ต่างๆที่กำลังอุบัติหรือดำเนินอยู่ในแต่ละภูมิภาคต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์หรือกลายเป็นส่วนหนึ่งของสงครามเย็นโดยปริยาย อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์แต่ละภูมิภาคนั้นต่างมีบริบทและปัจจัยภายในเฉพาะตนซึ่งในบางกรณีกลับกลายเป็นเงื่อนไขสำคัญซึ่งส่งอิทธิพลต่อสงครามเย็นโดยชักจูงให้เข้ามาเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ด้วย ในกรณีของเวียดนาม บทความทางวิชาการของเรื่อง “The Cold war and Vietnam 1945-1954 : How did a nationalist struggle turn into a class struggle” โดยฟามฮองตุง (Pham Hong Tung) เป็นตัวอย่างชั้นดีที่แสดงให้เห็นว่าบริบทและปัจจัยภายในของเวียดนามต่างหากที่ส่งอิทธิพลสร้างเงื่อนไขให้สถานการณ์ภายนอกซึ่งคือสงครามเย็นต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ด้วย โดยวิเคราะห์อธิบายความว่า ความขัดแย้งทางการเมืองในเวียดนามนั้นแท้จริงแล้วอุบัติและดำเนินไปด้วยปัจจัยภายในทั้งสิ้น เช่น สงครามอินโดจีนครั้งที่ 1 อุบัติและดำเนินไปด้วยปัจจัยภายในเรื่องการต่อสู้เพื่อเอกราชของเวียดนามภายใต้การนำของ “สาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม” (Democratic Republic of Vietnam) หรือ “รัฐบาลเวียดนามห์” (Viet Minh) และการรักษาไว้ซึ่งระบอบอาณานิคมอินโดจีน (French Indochina) ต่างหาก อย่างไรก็ตามเมื่อทั้งสองฝ่ายแสวงหาหนทางเพื่อสนับสนุนการต่อสู้ของตนโดยเวียดนามห์ขอความช่วยเหลือจากจีนและสหภาพโซเวียต ฝรั่งเศสขอความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา การกระทำดังกล่าวจึงสร้างเงื่อนไขสำคัญส่งอิทธิพลให้สงครามเย็นเข้ามาเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับสงครามอินโดจีนครั้งที่ 1 โดยปริยาย (Pham, 2012 : 153)

การสถาปนา “รัฐเวียดนาม” (State of Vietnam) โดยฝรั่งเศสในกลาง ค.ศ.1949 ซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วไปในชื่อ “รัฐบาลบ่าวด่าย” (Bao Dai Government) เนื่องจากจักรพรรดิบ่าวด่าย (Bao Dai) ดำรงตำแหน่งประมุขก็เป็นอีกหนึ่งเหตุการณ์สำคัญซึ่งช่วยสนับสนุนการวิเคราะห์และยกตัวอย่างของฟามฮองตุงได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ นอกจากใช้เป็นยุทธศาสตร์ด้านการเมืองเพื่อสร้างความชอบธรรมให้แก่กระบวนการฟื้นฟูระบอบอาณานิคมของตนซึ่งคือปัจจัยภายในแล้วนั้น ฝรั่งเศสยังต้องการใช้เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศสร้างเงื่อนไขเชื่อมโยงสงครามอินโดจีนครั้งที่ 1 กับสงครามเย็นซึ่งคือปัจจัยภายนอกโดยหวังให้สอดคล้องกับนโยบายสกัดกั้นลัทธิคอมมิวนิสต์ที่สหรัฐอเมริกา กำลังดำเนินอยู่

บทความทางวิชาการฉบับนี้จึงมีจุดประสงค์หลักเพื่อพยายามต่อยอดแนวคิดซึ่งฟามฮองตุง ได้นำเสนอไว้ด้วยการยกเหตุการณ์สถาปนารัฐบาลบ่าวด่ายเป็นกรณีศึกษาเพิ่มเติมโดยมีประเด็นสำคัญของการศึกษาได้แก่

1. ยุทธศาสตร์ด้านการเมืองของฝรั่งเศสด้วยการสถาปนารัฐบาลบ่าวด่ายเพื่อต่อสู้กับรัฐบาลเวียดนามห์นั้นมีจุดเริ่มต้น การดำเนินงาน และอุปสรรคอย่างไร
2. การสถาปนารัฐบาลบ่าวด่ายส่งอิทธิพลให้สงครามเย็นเข้ามาเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับสงครามอินโดจีนครั้งที่ 1 ได้อย่างไร โดยการศึกษาครั้งนี้อาศัยหลักฐานจากเอกสารกระทรวงกลาโหมสหรัฐอเมริกาและงานวิชาการด้านเวียดนามศึกษา เป็นสำคัญ

อุปสรรคเรื่องความชอบธรรมของฝรั่งเศสในกระบวนการฟื้นฟูระบอบอาณานิคมอินโดจีน

การเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญทางการทหารและเศรษฐกิจ รวมถึงอุดมไปด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติอันทรงคุณค่า อาณานิคมอินโดจีนโดยเฉพาะเวียดนามจึงมีความสำคัญยิ่งต่อจักรวรรดินิยมฝรั่งเศส ความสำคัญดังกล่าวถูกเน้นย้ำมากขึ้น ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลงเนื่องจากความพ่ายแพ้ในการยุทธแห่งฝรั่งเศส (Battle of France) เมื่อ ค.ศ. 1940 ซึ่งนำไปสู่การยึดครองโดยเยอรมนี ทั้งเป็นสมรภูมิสำคัญของพันธมิตรตะวันตกในการปลดปล่อยยุโรประหว่าง ค.ศ. 1944-1945 ด้วยเหตุนี้ ภายหลังสงครามโลกยุติลงจึงต้องการใช้สถานะของอินโดจีนเพื่อการกอบกู้ศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิความเป็นชาติมหาอำนาจให้สามารถเทียบเคียงกับมหาอำนาจหลักของฝ่ายพันธมิตร (Allies) อันได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และสหภาพโซเวียต ทั้งใช้ประโยชน์จากระบบเศรษฐกิจและทรัพยากรอันอุดมสมบูรณ์เพื่อฟื้นฟูประเทศที่บอบช้ำจากสงคราม อย่างไรก็ตาม ฝรั่งเศสต้องเผชิญอุปสรรคสำคัญในการฟื้นฟูระบอบอาณานิคมซึ่งคือการสูญเสียความชอบธรรมในฐานะผู้ปกครองอินโดจีน อุปสรรคดังกล่าวเป็นผลลัพธ์ที่อุบัติขึ้นจากการผสมผสานสามเหตุการณ์สำคัญด้วยกัน ได้แก่ การยึดครองอินโดจีนของญี่ปุ่น การสถาปนาอำนาจของรัฐบาลเวียดมินห์ และการเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ของกองทัพเวียดมินห์

ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 เพื่อสนับสนุนสงครามในจีนตามนโยบายระเบียบใหม่ในเอเชีย (New Order in East Asia) รวมถึงการขยายอิทธิพลทางการเมืองและเศรษฐกิจในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตามแนวคิดวงไพบูลย์ร่วมแห่งมหาเอเชียบูรพา (Greater East Asia Co-Prosperty Sphere) (Kiattisahakul, 2015 : 96-97) ญี่ปุ่นจึงเรียกร้องฝรั่งเศสเพื่อให้กองทัพของตนมาประจำการในเวียดนามซึ่งนำไปสู่การส่งกองทัพเข้าสู่เขตตั้งเกีย (ภาคเหนือ) เมื่อกลาง ค.ศ. 1940 เขตอันหนัม (ภาคกลาง) และเขตโคชินจีน (ภาคใต้) เมื่อกลาง ค.ศ. 1941 การทับซ้อนกันระหว่างอำนาจบริหารปกครองซึ่งยังคงเป็นสิทธิของฝรั่งเศสกับการปฏิบัติการทางการเมืองของกองทัพญี่ปุ่นในเวียดนามส่งผลให้ระบอบอาณานิคมนั้นเริ่มสั่นคลอน เมื่อญี่ปุ่นยึดอำนาจรัฐบาลอาณานิคมในต้นเดือนมีนาคม ค.ศ. 1945¹ และได้มอบเอกราชให้แก่เวียดนาม ระบอบอาณานิคมอินโดจีนของฝรั่งเศสจึงพังทลายลง

การยอมจำนนของญี่ปุ่นต่อฝ่ายพันธมิตรในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1945 ขบวนการเวียดมินห์ภายใต้การนำของโฮจิมินห์ (Ho Chi Minh) ที่ก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ ค.ศ. 1941 และประสบความสำเร็จในการขยายอิทธิพลและการปฏิบัติการทางการเมืองจนสามารถสถาปนาเขตปลดปล่อยได้หลายแห่ง ในเขตตั้งเกียเห็นว่าช่วงเวลาดังกล่าวสูงงอมเพียงพอในการแย่งชิงอำนาจรัฐด้วยกำลังการปฏิวัติเดือนสิงหาคม (August Revolution) จึงเกิดขึ้นและประสบผลสำเร็จอย่างงดงามโดยนำไปสู่การประกาศเอกราชและสถาปนาสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามขึ้นในต้นเดือนกันยายน ค.ศ. 1945 แม้การร่วมมือระหว่างฝรั่งเศสกับอังกฤษซึ่งเดินทางมาปลดอาวุธญี่ปุ่นส่งผลให้ ในปลาย ค.ศ. 1945 เวียดมินห์ไม่สามารถรักษาอำนาจที่ได้จากการปฏิวัติในบริเวณใต้เส้นขนานที่ 16 ไว้แต่บริเวณเหนือเส้นนั้นจีนคณะชาติซึ่งรับหน้าที่ปลดอาวุธของญี่ปุ่น²มีส่วนยับยั้งความพยายาม ของฝรั่งเศสในการขยายอำนาจกลับสู่ภาคเหนือไว้ชั่วคราว ด้วยเหตุนี้ ตั้งแต่ภายหลังการปฏิวัติเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1945 จนถึงการอุบัติขึ้นของสงครามอินโดจีนครั้งที่ 1 ในปลาย ค.ศ. 1946 เวียดมินห์จึงสามารถขยายอิทธิพลของตนบริเวณเหนือเส้นขนานที่ 16 โดยสะดวกซึ่งทำให้การประกาศเอกราชแก่เวียดนามและสถาปนาอำนาจการปกครองของตนมีความมั่นคงและชอบธรรม มากยิ่งขึ้น

เมื่อสงครามอินโดจีนครั้งที่ 1 อุดบัติขึ้นอย่างเป็นทางการในปลาย ค.ศ. 1946 และได้ดำเนินไปจนถึงช่วงกลาง ค.ศ. 1947

¹ การยกพลขึ้นพลบริเวณชายหาดแคว้นนอร์มันดี (Normandy) ของฝรั่งเศสโดยฝ่ายพันธมิตรตะวันตกซึ่งนำโดยสหรัฐอเมริกา อังกฤษและแคนาดา เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน ค.ศ. 1944 ตามปฏิบัติการโอเวอร์ลอร์ด (Operation Overlord) หรือที่รู้จักกันในชื่อ วันดี-เดย์ (D-Day) เพื่อปลดปล่อยยุโรปตะวันตก และผลจากการรุกรานสหภาพโซเวียตเข้าสู่เยอรมนี ปฏิบัติการดังกล่าวนำไปสู่การล่มสลายของรัฐบาลวีซีฝรั่งเศส (Vichy France) ทุนเชิดของเยอรมัน เหตุการณ์ดังกล่าวจึงสร้างความกังวลให้แก่ญี่ปุ่นว่ารัฐบาลอาณานิคมอินโดจีนซึ่งแต่เดิมภักดีต่อวีซีอาจเปลี่ยนแปลงไปภักดีต่อฝรั่งเศสเสรี (Free French) ภายใต้การนำของนายพลชาร์ล เดอ โกล (Charles de Gaulle) ซึ่งอยู่ฝ่ายพันธมิตร ท้ายที่สุด ความกังวลดังกล่าวนำไปสู่การยึดอำนาจรัฐบาลอาณานิคมของญี่ปุ่นในต้นเดือนมีนาคม ค.ศ. 1945 โดยญี่ปุ่นได้ประกาศเอกราชให้แก่เวียดนาม สถาปนาจักรพรรดิบ่าวดายเป็นประมุขโดยจัดตั้งรัฐบาลเจิ่นจงกิม (Tran Trong Kim) ขึ้นบริหารประเทศ

² ในการประชุมที่พอทสดัม (Potsdam Conference) ของฝ่ายพันธมิตรซึ่งจัดขึ้นระหว่างกลางเดือนกรกฎาคมถึงต้นเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1945 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสันติภาพในยุโรปหลังสงครามและการยุติสงครามกับญี่ปุ่นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสมรภูมิแปซิฟิกโดยเฉพาะการปลดอาวุธและยอมจำนนอย่างเป็นทางการของกองทัพญี่ปุ่นในพื้นที่ต่าง ๆ ของเอเชียในกรณีของอินโดจีนที่ประชุมมีมติให้กองทัพอังกฤษปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวบริเวณใต้เส้นขนานที่ 16 (เขตโคชินจีน ส่วนล่างของเขตอันหนัม ลาวและกัมพูชา) ส่วนเหนือเส้นขนานที่ 16 (เขตตั้งเกียและส่วนบนของเขตอันหนัม) ตกเป็นหน้าที่ของกองทัพจีนคณะชาติ

กองทัพเวียดนามก็ได้ปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์จากสงครามตามแบบ (Conventional warfare) เป็นสงครามนอกแบบ (Unconventional warfare) และใช้ยุทธวิธีสงครามจรยุทธ์ หรือ สงครามกองโจร (Guerrilla warfare) เป็นหลักโดยยุทธวิธีดังกล่าวให้ความสำคัญต่อหลักการสงครามประชาชน (People's war) ซึ่งคือการสร้างแนวร่วมระหว่างรัฐบาลและกองทัพกับมวลชนตั้งค่านิยามโดยเหมาเจ๋อตง (Mao Zedong) ผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์จีน (Chinese Communist Party) ว่า “...กองทัพเป็นดังปลาประชาชนเป็นดังน้ำ...” (Heiman, 1963 : 34) ยุทธวิธีและหลักการดังกล่าวนำไปสู่การสร้างแนวร่วมระหว่างรัฐบาลและกองทัพเวียดนามกับประชาชนโดยสองฝ่ายต่างพึ่งพาอาศัยซึ่งกัน ประชาชนให้การสนับสนุน ด้านกำลังพล ยุทธปัจจัย พื้นที่เพื่อการหลบซ่อนและฟื้นฟูแสนยานุภาพ ส่วนกองทัพก็แลกเปลี่ยนด้วยการให้ความคุ้มครอง เมื่อฝรั่งเศสเปิดปฏิบัติการเลอา (Operation Lea) และปฏิบัติการแซ็งจัวร์ (Operation Ceinture) เพื่อกวาดล้างทำลายฐานที่มั่นในบริเวณภาคเหนือของเขตตั้งเกี่ยวรวมถึงพยายามจับกุมโฮจิมินห์และผู้นำระดับสูงรายอื่น ๆ ของทั้งรัฐบาลและกองทัพเวียดนามในปลาย ค.ศ.1947 (Windrow, 2003 : 34-35) การข่มขู่ของเวียดนามตามยุทธวิธีสงครามกองโจรได้สร้างความสูญเสียแก่ฝรั่งเศสเป็นจำนวนมากซึ่งทำให้ต้องยุติปฏิบัติการลง ผลลัพธ์ของปฏิบัติการดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของสงครามกองโจรซึ่งส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากการสนับสนุนของมวลชน

สามเหตุการณ์สำคัญในเบื้องต้นส่งผลให้ฝรั่งเศสขาดซึ่งความชอบธรรมในกระบวนการฟื้นฟูระบอบอาณานิคมอินโดจีนโดยสิ้นเชิง เพื่อขจัดอุปสรรคดังกล่าวตลอดระยะเวลา ค.ศ.1947-1949 ฝรั่งเศสได้ดำเนินวิธีการหลากหลายรูปแบบเพื่อส่งเสริมความชอบธรรมให้แก่ตนไม่ว่าจะเป็น การปรับปรุงและก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน พัฒนาระบบสาธารณสุขและการศึกษา แต่วิธีการที่สำคัญและน่าสนใจเป็นอย่างยิ่งคือการสถาปนารัฐเวียดนามโดยเชิญจักรพรรดิบ่าวด่ายกลับมาดำรงตำแหน่งประมุขสูงสุด

กระบวนการและอุปสรรคในการสถาปนารัฐบาลบ่าวด่าย

จักรพรรดิบ่าวด่ายเป็นพระราชโอรสของจักรพรรดิไก่ดิ่นห์ (Khai Dinh) พระราชสมภพเมื่อ ค.ศ.1913 ณ กรุงเว้ ได้รับการสถาปนาพระอิสริยยศมกุฎราชกุมารใน ค.ศ.1922 เมื่อพระราชบิดาเสด็จสวรรคต พระองค์ได้สืบราชสมบัติเป็นจักรพรรดิลำดับที่ 13 แห่งราชวงศ์ เหงวียน (Nguyen Dynasty) ในเดือนมกราคม ค.ศ.1926 ต่อมาเสร็จพระราชดำเนินไปรับการศึกษาที่ฝรั่งเศสโดยเสร็จพระราชดำเนินกลับเวียดนามและประกอบพิธีบรมราชาภิเษกใน ค.ศ.1932 (Goscha, 2011 : 52)

Figure 1 จักรพรรดิบ่าวด่าย

(Source: Hung, 2020)

ฝรั่งเศสเคยพยายามใช้จักรพรรดิบ่าวด่ายเพื่อประโยชน์ทางการเมืองของตนมาแล้วในอดีต กล่าวคือ การเสร็จพระราชดำเนินกลับเวียดนามเมื่อ ค.ศ.1932 เป็นส่วนหนึ่งในนโยบายตอบโต้การเคลื่อนไหวของขบวนการชาตินิยมเวียดนาม นโยบายดังกล่าวเป็นที่รู้จักในชื่อ “วิธีการแก้บ่าวด่าย” (Bao Dai Solution) โดยอัลแบร์ต ซาร์โรต์ (Albert Sarraut) รัฐมนตรีว่าการกระทรวง

อาณานิคมและอดีตข้าหลวงใหญ่แห่งอาณานิคมอินโดจีน รวมถึงปีแยร์ ปาสกีเยร์ (Pierre Pasquier) ข้าราชการระดับสูงในระบบอาณานิคมผู้ซึ่งอยู่เบื้องหลังนโยบายดังกล่าวเห็นว่า การเสร็จพระราชดำเนินกลับเวียดนามเปรียบเสมือนสัญลักษณ์แห่งการอุบัติขึ้นของความร่วมมือระหว่างเวียดนามกับฝรั่งเศสซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญยิ่งด้านการเมืองและวัฒนธรรมเพื่อสร้างแรงบันดาลใจจากชาวเวียดนาม (Goscha, 2011 : 53) อย่างไรก็ตาม การนำวิธีการดังกล่าวกลับมาดำเนินการอีกครั้งระหว่างสงครามอินโดจีนครั้งที่ 1 ซึ่งบริบทสถานการณ์และปัจจัยนั้นแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงทำให้วิธีการดังกล่าวแฝงไปด้วยเบื้องหลังและความขัดแย้งอย่างน่าสนใจ

กลาง ค.ศ.1946 ซึ่งสงครามอินโดจีนยังไม่ขยายตัวมาบริเวณเหนือเส้นขนานที่ 16 ทั้งฝรั่งเศสและรัฐบาลเวียดนามพยายามหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าโดยหาทางออกร่วมกันอย่างสันติด้วยวิธีการเจรจา อย่างไรก็ตาม การยืนหยัดของโฮจิมินห์และรัฐบาลเวียดนามที่เรื่องเอกราชและอธิปไตยของเวียดนามด้านการบริหารราชการ การทหารและการคลังโดยเป็นส่วนหนึ่งของสหพันธ์อินโดจีน (Indochinese Federation) และสหภาพฝรั่งเศส (French Union) ตามข้อตกลงวันที่ 6 มีนาคม ค.ศ.1946 (March 6th Agreement)³ รวมถึงเอกภาพของเวียดนามเรื่องการรวมดินแดนใต้เส้นขนานที่ 16 ซึ่งภายใต้การปกครองของฝรั่งเศสเข้ากับดินแดนเหนือเส้นขนานที่ 16 ซึ่งอยู่ภายใต้อิทธิพลของเวียดนามทำให้ฝรั่งเศสไม่ยินดีกับกระบวนการเจรจาดังกล่าวมากนัก (Hammer, 1966 : 207) ด้วยเหตุนี้ ฝรั่งเศสจึงหันเหความสนใจไปยังจักรพรรดิบ๋าวไต

หากพิจารณาอย่างผิวเผิน การเลือกใช้นโยบายดังกล่าวของฝรั่งเศสอาจมีลักษณะย้อนแย้งอย่างยิ่งเนื่องจากจักรพรรดิบ๋าวไตนั้นมีความสัมพันธ์กับขบวนการชาตินิยมต่าง ๆ ที่เคลื่อนไหวต่อสู้เรียกร้องเอกราชให้แก่เวียดนามซึ่งรวมถึงรัฐบาลเวียดนามที่แต่งตั้งพระองค์เป็นที่ปรึกษาทาง การเมืองภายหลังการสละราชสมบัติซึ่งเป็นผลจากการปฏิวัติเดือนสิงหาคม แต่หากพิจารณาให้ลุ่มลึก จะเห็นว่าความย้อนแย้งดังกล่าวกลับกลายเป็นประโยชน์แก่ฝรั่งเศส กล่าวคือ การเป็นซึ่งสถาบันที่มีอิทธิพลยิ่งต่อประชาชนและจิตสำนึกทางชาตินิยมของเวียดนาม หากประสบความสำเร็จในการเจรจากับบ๋าวไตโดยสามารถทำให้พระองค์ยอมรับข้อเสนอบางประการอาจส่งผลให้ชาวเวียดนามยอมรับการฟื้นฟูระบอบอาณานิคมในอินโดจีนของฝรั่งเศสโดยปริยาย (Hammer, 1966 : 208-209) และเมื่อนั้นเหล่าขบวนการชาตินิยมที่ไม่ได้ฝักใฝ่ลัทธิคอมมิวนิสต์แต่เป็นส่วนหนึ่งในแนวร่วมของรัฐบาลเวียดนามหรือเป็นศัตรูกับเวียดนามก็จะหันมาสนับสนุนฝรั่งเศสเปรียบเสมือนนโยบายแบ่งแยกและปกครองซึ่งสอดคล้องกับนโยบายที่ใช้ปกครองอินโดจีนในอดีต รัฐบาลและกองทัพเวียดนามจะอ่อนแอเนื่องจากขาดแนวร่วมทางการเมืองกับการสนับสนุนจากมวลชน ท้ายที่สุดจะนำไปสู่ความชอบธรรมให้แก่ฝรั่งเศสในกระบวนการฟื้นฟูระบอบอาณานิคม

กลาง ค.ศ.1946 เลออน ปิญอง (Leon Pignon) นักการเมืองคนสำคัญของฝรั่งเศสผู้ซึ่งเชี่ยวชาญต่อสถานการณ์ในอินโดจีนทั้งอยู่เบื้องหลังการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ได้แนะนำให้ฌ็อง กุสโซ (Jean Cousseau) ข้าราชการระดับสูงในระบบอาณานิคมติดต่อกับจักรพรรดิบ๋าวไตซึ่งขณะนั้นลี้ภัยทางการเมืองไปพำนักยังฮ่องกง และต้น ค.ศ. 1947 นายพลเรอิชอร์รี่ ดีเยร์ ดาร์ซองลีเยอ (Georges Thierry d'Argenlieu) ข้าหลวงใหญ่แห่งอาณานิคมอินโดจีนได้แนะนำรัฐบาลกลางที่กรุงปารีสให้ดำเนินการฟื้นฟูสถาบันจักรพรรดิตามจารีตประเพณี (Traditional Monarchical Institution) โดยเร่งรัดให้กุสโซติดต่อบ๋าวไตและกลุ่มการเมืองอื่นๆที่เกี่ยวข้องเพื่อหาช่องทางเจรจาโดยเร็ว (Goscha, 2016 : 256)

ตามแนวคิดของฝรั่งเศสจักรพรรดิบ๋าวไตและเหล่าขบวนการชาตินิยมที่ไม่ฝักใฝ่ลัทธิคอมมิวนิสต์เป็นตัวแปรสำคัญเพื่อสร้างความชอบธรรมให้แก่กระบวนการฟื้นฟูระบอบอาณานิคมแต่ท้ายที่สุดตัวแปรดังกล่าวกลับกลายเป็นอุปสรรคสำคัญเสียเองเนื่องจากมีมุมมองและแนวคิดต่อการใช้สถาบันจักรพรรดิเป็นเครื่องมือในการต่อรองผลประโยชน์และอำนาจทางการเมืองกับฝรั่งเศสที่แตกต่างกัน

³ เป็นที่รู้จักกันในชื่อ “ข้อตกลงระหว่างฝรั่งเศสกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม” (Accord Between France and the Democratic Republic of Vietnam) หรือ “ข้อตกลงโฮ-แซงเตอรีน” (Ho-Sainteny Agreement) ตามชื่อของโฮจิมินห์ผู้นำรัฐบาลเวียดนามและผู้พันของ แซงเตอรีน (Jean Sainteny) หัวหน้าชุดปฏิบัติการล่วงหน้าเพื่อฟื้นฟูระบอบ อาณานิคมบริเวณเหนือเส้นขนานที่ 16 สารสำคัญของข้อตกลงดังกล่าวนอกจากฝรั่งเศสให้การรับรองสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามในฐานะรัฐอิสระโดยมีอธิปไตยในการกำหนดและดำเนินนโยบายได้บางประการแต่ยังคงเป็นส่วนหนึ่งของสหพันธ์อินโดจีนกับสหภาพฝรั่งเศสและประเด็นสถานะดินแดนบริเวณใต้เส้นขนานที่ 16 ซึ่งฝรั่งเศสประสบความสำเร็จในการจัดอิทธิพลทางการเมืองของเวียดนามตั้งแต่ปลาย ค.ศ.1945 แล้วนั้น ฝรั่งเศสยังสามารถคงกำลังทหารไว้บริเวณเหนือเส้นขนานที่ 16 จำนวน 15,000 นาย โดยจะทยอยถอนกำลังดังกล่าวจนหมดสิ้นภายในเวลา 5 ปี (Smith, 1974 : 224-225).

จักรพรรดิบ่าวต่ายแม้จะทรงมีภาพลักษณ์ที่อ่อนแอ ยากที่จะคาดเดา ไม่ซื่อตรงและรักสนุกแต่ก็ทรงมีพระอัจฉริยภาพในการวางพระองค์ต่อสถานการณ์การเมืองที่กำลังดำเนินอยู่ (Karnow, 1983 : 188) โดยทรงใช้สถานะจักรพรรดิแห่งราชวงศ์เหงวียน (Emperor of the Nguyen Dynasty) เพื่อสร้างอำนาจต่อรองให้แก่ตน ส่วนเหล่านักชาตินิยมอื่น ๆ ที่ไม่ได้ฝักใฝ่ลัทธิคอมมิวนิสต์ซึ่งได้รวมตัวกันจัดตั้งเป็นแนวร่วมสหภาพประชาชาติของชาติทั้งหมด (All-Country National Union Front) รวมถึงนักการเมืองชาตินิยมคนสำคัญไม่ว่าจะเป็นเจิ่นจ๋องกิมและโง่ดิงเยียม (Ngo Dinh Diem) นั้นเห็นว่าการบ่าวต่ายเป็นหนทางเดียวซึ่งจะบีบบังคับให้ฝรั่งเศสยอมรับเอกราชและเอกราชของเวียดนาม รวมถึงการได้รับความสนับสนุนจากนานาชาติ (Goscha, 2016 : 256-257) และก่อให้เกิดความได้เปรียบในสถานการณ์ทางการเมืองเหนือรัฐบาลเวียดนามที่เปราะบาง

มุมมองและแนวคิดเบื้องหลังที่แตกต่างดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของนายพลดาร์ซองลีเยอ ข้าหลวงใหญ่เรื่องรูปแบบและโครงสร้างในการบริการปกครองอาณานิคมอินโดจีนซึ่งยังคงยึดมั่นในรูปแบบ 5 เขต อันได้แก่ เขตดงเกีย เขตอันนัมและเขตโคชินจิ้นของเวียดนาม ลาวและกัมพูชา โดยคงสถานะพิเศษของเขตโคชินจิ้นเหนือสองเขตอื่นๆ ของเวียดนามตามโครงสร้างของระบอบอาณานิคมที่ดำรงมาตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 19 (Taylor, 2013 : 544) ซึ่งมีส่วนให้ฝรั่งเศสแยกดินแดนใต้เส้นขนานที่ 16 สถาปนาเป็นสาธารณรัฐโคชินจิ้น (Republic of Indochina) ตามผลการประชุมที่เมืองดาลัดครั้งที่ 2 เมื่อกลาง ค.ศ.1946 แนวคิดและการกระทำดังกล่าวสร้างความไม่พึงพอใจแก่ขบวนการชาตินิยม ปัจจัยเหล่านี้ก่อให้เกิดอุปสรรคและความยุ่งยากแก่ฝรั่งเศส

Figure 2 โฮจิมินห์ (กลาง) และจักรพรรดิบ่าวต่าย (ขวา)

(Source: Vu, 2020)

ด้วยเหตุนี้ เมื่อการหารืออย่างเป็นทางการเริ่มต้นขึ้นในต้น ค.ศ.1947 จักรพรรดิบ่าวต่ายเรียกร้องให้ฝรั่งเศสยอมรับข้อตกลงวันที่ 6 มีนาคม เรื่องเอกราชของเวียดนามรวมถึงเอกราช ในดินแดนที่ถูกแบ่งโดยเส้นขนานที่ 16 ทั้งพระองค์ยังแสดงถึงการติดต่อสัมพันธ์และความประนีประนอมกับโฮจิมินห์และรัฐบาลเวียดนาม (JonJerdson, 2001 : 190-191) โดยหวังว่าการกระทำดังกล่าวรวมถึงสถานะทางการเมืองที่ตนถือครองจะเป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการต่อรองกับฝรั่งเศสและขบวนการชาตินิยมที่ต้องการใช้ประโยชน์จากตน

ส่วนแนวร่วมสหภาพประชาชาติของชาติได้ดำเนินกลยุทธ์เพื่อทำลายความชอบธรรมของรัฐบาลเวียดนามที่คู่แข่งทางการเมืองด้วยการกีดกันไม่ให้เข้าร่วมการเจรจาที่เอมิล บอลเลิร์ต (Emile Bollaert) ข้าหลวงใหญ่แห่งอาณานิคมอินโดจีนคนใหม่ผู้ซึ่งมีแนวคิดทางการเมืองแบบสังคมนิยมและรัฐบาลผสมของฝรั่งเศสซึ่งมีพรรคการเมืองฝ่ายซ้ายเป็นสำคัญได้จัดขึ้นในการเจรจาดังกล่าวฝรั่งเศสยังคงหลีกเลี่ยงประเด็นเอกราชของเวียดนามแต่ก็ไม่ได้ให้ผู้แทนของ เวียดนามเข้าร่วมเจรจาด้วย แม้จะไม่ประสบความสำเร็จในข้อเรียกร้องเรื่องเอกราชและเอกราชแต่การที่ฝรั่งเศสกีดกันผู้แทนของเวียดนามได้ก่อประโยชน์สำคัญให้แก่แนวร่วมสหภาพประชาชาติด้วยกันถึงสองประการ ประการแรกคือ ช่วยส่งเสริมสถานะของตนให้เป็นเพียงกลุ่มการเมืองเดียวสามารถเจรจาเรื่องเอกราชของเวียดนามกับฝรั่งเศสได้ ประการที่สองคือทำลายความสัมพันธ์ระหว่างเวียดนามกับจักรพรรดิบ่าวต่ายซึ่งพระองค์จะต้องหันมาพึ่งพากลุ่มตนเพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง

ข้อตกลงอ่าวฮาลองครั้งที่ 1

ด้วยกลยุทธ์ของแนวร่วมสหภาพประชาชาติดังกล่าวทำให้จักรพรรดิบ่าวต่าย ตัดความสัมพันธ์กับรัฐบาลเวียดนามในเดือนกันยายน ค.ศ.1947 โดยสะท้อนผ่านกระแสพระราชดำรัสถึงประชาชนเวียดนามใจความสำคัญว่า ในนามของเอกราชและ

เอกภาพของเวียดนามพระองค์ยินดีที่จะเจรจากับฝรั่งเศส (Taylor, 2013 : 545) ซึ่งนำไปสู่การเสร็จพระราชดำเนิกลับมายังเวียดนามเพื่อเจรจากับบอลเลิร์ต ณ อ่าวฮาลองในเดือนธันวาคม ค.ศ.1947 โดยสามารถบรรลุ “ข้อตกลงอ่าวฮาลองครั้งที่ 1” (First Ha Long Bay Agreement) อย่างไรก็ตาม สารสำคัญของข้อตกลงไม่มีการกล่าวถึงเอกราชเวียดนาม หรือเอกภาพระหว่างดินแดนตอนเหนือกับตอนใต้ของ เส้นขนานที่ 16 ซึ่งฝรั่งเศสสถาปนาเป็นสาธารณรัฐโคชินจีน (University of Quebec in Montreal, Faculty of Human Sciences, Quebec, n.d.) ทั้งฝรั่งเศสคงรักษาไว้ซึ่งสิทธิด้านการบริหารปกครองบางประการ เช่น นโยบายการต่างประเทศ การทหาร การคลังและระบบเงินตราจักรพรรดิบ่าวต่ายนำข้อเสนอดังกล่าวกลับไปหารือร่วมกับผู้สนับสนุนที่ฮ่องกง แต่แนวร่วมสหภาพประชาชาติของชาติและเหล่านักการเมืองชาตินิยมปฏิเสธข้อตกลงโดยเฉพาะใจดีเยี่ยมซึ่งยื่นกรณในประเด็นเอกราชและเอกภาพอย่างสมบูรณ์ตามข้อตกลงวันที่ 6 มีนาคม โดยเห็นว่าข้อเสนอดังกล่าวเป็นการจำกัดอำนาจอธิปไตย การสถาปนารัฐเวียดนามซึ่งไม่ได้อยู่ภายใต้อิทธิพลของลัทธิคอมมิวนิสต์ขึ้นใหม่ตามความต้องการของแนวร่วมสหภาพประชาชาติขึ้นจำเป็นต้องมีเอกราชและรัฐบาลแห่งชาติโดยสมบูรณ์เพื่อทำลายความชอบธรรมของรัฐบาลเวียดนาม ใจดีเยี่ยมพยายามเสนอข้อเรียกร้องดังกล่าวแก่ฝรั่งเศสแต่ถูกปฏิเสธซึ่งท้ายที่สุดนำไปสู่การยุติการมีส่วนร่วมของแนวร่วมสหภาพประชาชาติในการแย่งชิงอำนาจทางการเมืองผ่านการฟื้นฟูสถาบันจักรพรรดิ อย่างไรก็ตาม บ่าวต่ายยังคงไม่ละทิ้งความพยายามโดยหวังใช้อำนาจและอิทธิพลจากสถานะของตนเป็นเครื่องมือต่อรองให้ฝรั่งเศสยอมรับข้อเรียกร้องเรื่องเอกราชและเอกภาพต่อไป

ข้อตกลงอ่าวฮาลองครั้งที่ 2

เมื่อแนวร่วมสหภาพประชาชาติแห่งชาติและเหล่านักการเมืองชาตินิยมที่เป็นตัวแปรสำคัญยุติการมีส่วนร่วมในการเจรจาซึ่งส่งผลให้กระบวนการสร้างความชอบธรรมเพื่อฟื้นฟูระบอบอาณานิคมผ่านสถาบันจักรพรรดิเสื่อมเสียงพังทลาย ด้วยเหตุนี้ ต้น ค.ศ.1948 ฝรั่งเศสจึงแสดงท่าทีอ่อนลงไม่ว่าจะเป็นการยอมรับข้อเสนอเรื่องเอกภาพของเวียดนามซึ่งแสดงออกผ่านการจัดตั้ง “รัฐบาลกลางเฉพาะกาลแห่งเวียดนาม” (Provisional Central Government of Vietnam) ในปลายเดือนมีนาคม ค.ศ.1948 (Goscha, 2016 : 260-262) โดยมีนายพลเหงวียนวันซวน (Nguyen Van Xuan) อดีตนายทหารกองทัพบกอาณานิคมและผู้นำการสาธารณรัฐโคชินจีน ดำรงตำแหน่งประธาน ซึ่งในเวลาต่อมาฝรั่งเศสอนุญาตให้รัฐบาลกลางเฉพาะกาลมีสถานะเป็นตัวแทนทั้งสามเขตของเวียดนาม แต่ที่สำคัญคือการหวนคือสู่โต๊ะเจรจาทันทีของฝรั่งเศสกับจักรพรรดิบ่าวต่าย ณ อ่าวฮาลองซึ่งนำไปสู่ “ข้อตกลงอ่าวฮาลองครั้งที่ 2” (Second Ha Long Bay Agreement) ในเดือนมิถุนายน ค.ศ.1948

Figure 3 จักรพรรดิบ่าวต่ายและบอลเลิร์ต

(บุคคลลำดับที่ 1 และลำดับที่ 2 จากทางด้านซ้ายของแถวหน้า) พร้อมด้วยคณะผู้แทน ณ อ่าวฮาลอง

(Source: Bollaert, 2017)

สารสำคัญของข้อตกลงบอลเลิร์ตยินยอมในประเด็นเอกภาพของเวียดนามแต่เป็นไปโดยพฤตินัยเท่านั้น เอกราชและอธิปไตยของเวียดนามยังคงเป็นไปโดยจำกัด ทั้งภายหลังบรรลุข้อตกลงเพียงไม่กี่วันรัฐบาลกลางที่กรุงปารีสซึ่งขณะนั้นพรรคการเมืองฝ่ายขวารับขึ้นครองอำนาจแทน พรรคการเมืองฝ่ายซ้ายได้ปฏิเสธข้อตกลงดังกล่าว สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าแท้จริงแล้วฝรั่งเศสไม่ได้ต้องการยินยอมตามข้อเรียกร้องใด ๆ ท่าทีซึ่งอ่อนลงในระยะเวลาที่ผ่านมาเป็นเพียงกลยุทธ์ทางการเมืองในการสร้างเงื่อนไข

เพื่อเชื้อเชิญให้จักรพรรดิบาวด้ายรวมถึงเหล่าขุนการและนักการเมืองชาตินิยมที่บางส่วนยังคงแวดล้อมและให้การสนับสนุน พระองค์กลับสู่กระบวนการเจรจาเพียงเท่านั้น เมื่อการเจรจาและข้อตกลงยังไม่เป็นที่ยอมรับและไม่ก่อให้เกิดกระบวนการใด ๆ บาวด้ายจึงเดินทางไปฝรั่งเศสเพื่อเจรจากับรัฐบาลที่กรุงปารีสโดยตรงด้วยพระองค์เอง แต่ในท้ายที่สุด การเจรจาดังกล่าวยังคงไม่สามารถหาข้อตกลงร่วมกันได้เช่นเดิม

ข้อตกลงเอลีส

ด้วยสถานการณ์สงครามกับกองทัพเวียดนามที่ซึ่งไม่มีความคืบหน้า สถานการณ์สงครามกลางเมืองจีน (Chinese Civil War) ที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนอาจมีชัยชนะเหนือรัฐบาลจีนคณะชาติ (Chinese Nationalist Government) ภายใต้การนำของจอมพลเจียงไคเช็ค (Chiang Kai-shek) ในไม่ช้าซึ่งอาจนำไปสู่พันธมิตรระหว่างจีนกับรัฐบาลเวียดนามห์ แรงกดดันจากสหรัฐอเมริกา ตามนโยบายปลดปล่อยอาณานิคมโดยต้องการให้จัดตั้งรัฐบาลซึ่งเป็นตัวแทนจากประชาชนอันแท้จริง กอปรกับการเน้นย้ำของปียอง (University of Quebec in Montreal, Faculty of Human Sciences, Quebec, n.d.) ซึ่งรับตำแหน่งข้าหลวงใหญ่แห่งอาณานิคมอินโดจีนต่อจากบอเลิร์ตในปลายเดือนตุลาคม ค.ศ. 1948 เรื่องความจำเป็นต่อการฟื้นฟูสถาบันจักรพรรดิเพื่อจัดตั้งรัฐบาล เวียดนามซึ่งไม่ได้ฝักใฝ่ลัทธิคอมมิวนิสต์ที่จะสามารถให้การสนับสนุนฝรั่งเศสได้ บัจจุบันเหล่านี้เร่งเร้าให้รัฐบาลกลางที่กรุงปารีสเห็นถึงความจำเป็นในการบรรลุข้อตกลงกับจักรพรรดิบาวด้ายให้สำเร็จเนื่องจากเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการต่อสู้กับเวียดนามห์

ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลฝรั่งเศสจึงยื่นข้อเสนอในการยุติสถานภาพของสหพันธ์อินโดจีน (Indochinese Federation) ซึ่งเป็นรูปแบบในการบริหารปกครองอาณานิคมที่ดำรงสืบเนื่องมาตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 19 ทั้งถูกเน้นย้ำสถานะอีกครั้งในข้อตกลงวันที่ 6 มีนาคม ปรับเปลี่ยนเป็น “รัฐสมทบแห่งอินโดจีน” (Associated States of Indochina) โดยยกเลิกวิธีแบ่งเขตปกครองจากเดิม 5 เขต อันได้แก่ เขตตังเกี๋ย เขตอันนัม เขตโคชินจีน ลาวและกัมพูชา กลายเป็น 3 รัฐสมทบ อันได้แก่ เวียดนาม (รวมสาธารณรัฐโคชินจีน เขตตังเกี๋ยและเขตอันนัมเข้าด้วยกัน) ลาวและกัมพูชา โดยสถาบันจักรพรรดิและสถาบันกษัตริย์เดิมของแต่ละที่ดำรงตำแหน่งประมุขสูงสุด แม้ยังคงมีสถานะเป็นส่วนหนึ่งของสหภาพฝรั่งเศสซึ่งในทางปฏิบัติแล้วฝรั่งเศสมีสถานะเป็นชาติสมาชิกของรัฐสมทบเช่นเดียวกันจะสามารถคงไว้ซึ่งสิทธิทางด้านการบริหารปกครองบางประการ อย่างไรก็ตาม ฝรั่งเศสได้ให้คำยืนยันสำคัญในเรื่องเอกราชโดยสมบูรณ์แก่รัฐสมทบทั้งสาม

การรวมทั้งสามเขตของเวียดนามเข้าเป็นหนึ่งหน่วยทางการเมืองในรัฐสมทบและการยืนยันเรื่องเอกราช ทั้งเน้นย้ำความสำคัญของสถาบันจักรพรรดิในฐานะประมุขของรัฐสมทบ ข้อเสนอของฝรั่งเศสเหล่านี้สอดคล้องกับข้อเรียกร้องของจักรพรรดิบาวด้าย ท้ายในที่สุดหลังจากกระบวนการและอุปสรรคอันยาวนาน ฝรั่งเศสและบาวด้ายก็สามารถบรรลุข้อตกลงร่วมกัน โดยนำไปสู่การลงนามใน “ข้อตกลงเอลีส” (Elysée Agreement) ระหว่างบาวด้ายและแวงซอง โอรีออล (Vincent Auriol) ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส (French Republic) เมื่อวันที่ 8 มีนาคม ค.ศ. 1949

Figure 4 จักรพรรดิบาวด้ายและประธานาธิบดีโอรีออล

(Source: <https://pictures.abebooks.com/inventory/30636127872.jpg>, 2021)

อุปสรรคสำคัญประการสุดท้ายคือรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐฝรั่งเศสที่ 4 (French Fourth Republic) ที่บัญญัติเรื่องสถานะเขตปกครองเวียดนามทั้งสามว่าเป็นอาณานิคม ทั้งกำหนดให้การรวมเขตทั้งสามเป็นหน่วยทางการเมืองเดียวนั้นต้องได้รับการเห็นชอบจากสมัชชาแห่งชาติ (National Assembly) ในปลายเดือนเมษายน ค.ศ.1949 สมัชชาเขตโคชินจีนลงมติรวมเขตของตนเข้ากับสองเขตที่เหลือซึ่งเปิดทางไปสู่การลงมติเห็นชอบของสมัชชาแห่งชาติที่กรุงปารีสเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม ค.ศ.1949 ในการรวมเขตทั้งสามของเวียดนามเป็นหนึ่งหน่วยทางการเมืองของรัฐสมทบ ภายหลังการลงมติของสมัชชาแห่งชาติไม่นานนักจักรพรรดิบัวด่ายเสร็จพระราชดำเนิกลับเวียดนามซึ่งพระองค์ทรงเป็นประธานในการสถาปนา “รัฐสมทบเวียดนาม” (Associated State of Vietnam) หรือ รัฐเวียดนาม แต่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปในชื่อ รัฐบาลบัวด่าย เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม ค.ศ.1949 พร้อมแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและจัดตั้งคณะรัฐบาล (Goscha, 2016 : 265-266)

ยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศของฝรั่งเศสเพื่อเชื่อมโยงสงครามอินโดจีนกับสงครามเย็น

โฮจิมินห์ซึ่งมีประวัติเป็นหนึ่งในผู้ร่วมก่อตั้งและสมาชิกแรกเริ่มของพรรคคอมมิวนิสต์ฝรั่งเศส (French Communist Party) ทั้งเป็นสมาชิกองค์การคอมมิวนิสต์สากล (Communist International) สมาชิกคนสำคัญของพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีน (Indochinese Communist Party) ดำรงตำแหน่งผู้นำรัฐบาลเวียดนาม กอปรกับรัฐมนตรีบางคนเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ฯ หรือฝักใฝ่ในลัทธิคอมมิวนิสต์ ด้วยเหตุนี้ นับแต่ ค.ศ.1947 เป็นต้นมา ฝรั่งเศสจึงมีทัศนะต่อสงครามอินโดจีนครั้งที่ 1 ว่าไม่ใช่การต่อสู้เพื่อเอกราชโดยขบวนการชาตินิยมเฉกเช่นในอดีต ทั้งโฮจิมินห์และเวียดนามห์ถูกชักจูงหรืออยู่ภายใต้การบงการโดยสหภาพโซเวียตเพื่อการสถาปนารัฐคอมมิวนิสต์ขึ้นในเวียดนาม (Logevall, 2012 : 185) ตามยุทธศาสตร์ขยายอิทธิพลของสหภาพโซเวียตจากภาคพื้นตอนในเอเชียมุ่งสู่มหาสมุทรแปซิฟิก (Soustelle, 1950)

อย่างไรก็ตาม ฝรั่งเศสกลับไม่ต้องการแสดงความเชื่อมโยงสงครามอินโดจีนกับสงครามเย็นโดยเกรงว่าอาจเชื้อเชิญให้สหรัฐอเมริกาที่กำลังดำเนินนโยบายสกัดกั้นลัทธิคอมมิวนิสต์ (Containment Policy) ควบคู่ไปกับนโยบายต่อต้านระบอบอาณานิคมเข้าแทรกแซงสถานการณ์ ซึ่งอาจสร้างเงื่อนไขให้ตนต้องสูญเสียอาณานิคมอินโดจีนไป ด้วยเหตุนี้ ฝรั่งเศสจึงแสดงให้นานาชาติเห็นว่าสงครามอินโดจีนครั้งที่ 1 คือความขัดแย้งทางการเมืองภายใน เช่น ปฏิเสธความช่วยเหลือด้านอาวุธยุทโธปกรณ์จากสหรัฐอเมริกาในต้น ค.ศ.1947 โดยให้เหตุผลว่ากองทัพสมัยใหม่ของตนที่ทรงแสนยานุภาพคงมีชัยเหนือกองทัพเวียดนามที่ไม่เข้าซึ่งจะบีบบังคับให้รัฐบาลเวียดนามยินยอมเจรจาสงบศึก เป็นต้น (U.S., Department of Defense, 1969)

การปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์และยุทธวิธีของกองทัพเวียดนามห์จากสงครามตามแบบเป็นสงครามนอกแบบซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จหลายประการใน ค.ศ.1948 ไม่ว่าจะเป็นปฏิบัติการสงครามกองโจรที่ขยายตัว การบริหารบังคับบัญชาและการติดต่อสื่อสารของรัฐบาลเวียดนามห์กับเขตปกครองทั่วทั้งเวียดนามซึ่งมีประสิทธิภาพกว่าเดิม รวมถึงกองกำลังประจำการที่ขยายอัตรากำลังเพิ่มขึ้น (Windrow, 2003 : 35) เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้ทำให้สถานการณ์สงครามโดยรวมโน้มเอียงสู่ฝ่ายเวียดนามห์ สร้างความสูญเสียให้แก่กำลังพลและอาวุธยุทโธปกรณ์ของกองทัพฝรั่งเศสเป็นจำนวนมาก การทดแทนความสูญเสียดังกล่าวด้วยตนเองแทบเป็นไปไม่ได้เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมของฝรั่งเศสยังไม่ฟื้นตัวจากหายนะของสงครามโลก ฝรั่งเศสจึงละทิ้งภาพลักษณ์ของสงครามอินโดจีนที่ว่าเป็นเพียงปัญหาภายในโดยเชื่อมโยงเหตุการณ์ดังกล่าวว่าเป็นส่วนหนึ่งของสงครามเย็นในเอเชียเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายจำกัดการขยายอิทธิพลลัทธิคอมมิวนิสต์ของสหรัฐอเมริกา ความสอดคล้องดังกล่าวจะนำมาซึ่งการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกา เพื่อแก้ไขสถานการณ์สงครามที่ตนกำลังเพลี่ยงพล้ำ

SLASH THE RED TENTACLES SMOTHERING ASIA

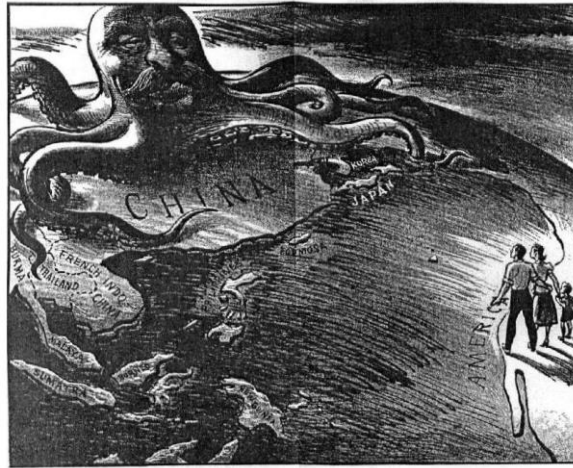

Figure 5 “ตัดหนวดสีแดงที่กำลังบีบรัดเอเชียให้ขาดอากาศ”

(Source: Llewellyn, Southey & Thompson, 2019)

เนกเซนเดียวกับฝรั่งเศส ระหว่าง ค.ศ.1947-1948 สหรัฐอเมริกาซึ่งเผด็จการติดตามสถานการณ์สงครามอินโดจีนครั้งที่ 1 อย่างใกล้ชิดประเมินว่า แท้จริงแล้วความขัดแย้งดังกล่าวเชื่อมโยงกับการขยายอิทธิพลของสหภาพโซเวียตและสงครามเย็นซึ่งขณะนั้นแสดงท่าทีว่ากำลังขยายตัวจากยุโรปมาสู่เอเชีย ด้วยการประเมินดังกล่าวสหรัฐอเมริกาจึงละทิ้งการวางตนเป็นกลางต่อสงครามอินโดจีนและต้องการให้ความช่วยเหลือฝรั่งเศส อย่างไรก็ตาม นโยบายการสกัดกั้นลัทธิคอมมิวนิสต์ต้องดำเนินควบคู่ไปกับนโยบายต่อต้านระบอบอาณานิคม กล่าวคือ การจัดตั้งรัฐบาลที่ฝักใฝ่การปกครองแบบประชาธิปไตยซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนโดยแท้จริงจะนำไปสู่ระบอบการเมืองการปกครองที่มีเสถียรภาพ สภาพการณ์ดังกล่าวจะสนับสนุนให้การต่อต้านและสกัดกั้นลัทธิคอมมิวนิสต์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กรณีของอินโดจีนซึ่งยังคงมีสถานะเป็นอาณานิคมทำให้สหรัฐอเมริกาไม่อาจดำเนินการสนับสนุนฝรั่งเศสในการต่อสู้กับรัฐบาลเวียดนามใต้ตามนโยบายจำกัดการขยายอิทธิพลลัทธิคอมมิวนิสต์ได้อย่างพึงพอใจ

ด้วยเหตุนี้ ระหว่างกระบวนการเจรจาของรัฐบาลฝรั่งเศสกับจักรพรรดิบาวต่ายในช่วงปลาย ค.ศ. 1948 ถึงต้น ค.ศ.1949 นอกจากการเน้นย้ำเรื่องความจำเป็นและประโยชน์ของสถาบันจักรพรรดิเพื่อยุทธศาสตร์ทางการเมืองในการสร้างความชอบธรรมให้แก่กระบวนการฟื้นฟูระบอบอาณานิคมแล้วนั้น ปัญหาหลักของหลวงใหญ่แห่งอาณานิคมอินโดจีนยังได้แสดงถึงประโยชน์เพื่อยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศอีกด้วย กล่าวคือ การฟื้นฟูสถาบันจักรพรรดิในฐานะประมุขของรัฐเอกราชใหม่ที่เกิดจากการรวมทั้งสามเขตของเวียดนามเป็นหน่วยทางการเมืองเดียว ทั้งจัดตั้งรัฐบาลที่มาจากกลุ่มการเมืองชาตินิยมซึ่งไม่ได้ฝักใฝ่ลัทธิคอมมิวนิสต์ที่สามารถกล่าวอ้างได้ว่าเป็นตัวแทนของประชาชนโดยแท้จริง กอปรกับการแสดงภาพลักษณ์ของสงครามอินโดจีนว่าเชื่อมโยงกับสงครามเย็นที่ได้ดำเนินการมาแล้วระยะหนึ่ง การดำเนินการทั้งหมดจะทำให้สงครามอินโดจีนครั้งที่ 1 สอดคล้องหรือกลายเป็นส่วนหนึ่งในยุทธศาสตร์ร่วมของชาติตะวันตกในการต่อสู้กับสหภาพโซเวียต (Goscha, 2016 : 264) สร้างเงื่อนไขอันเป็นที่พึงพอใจแก่สหรัฐอเมริกาเพื่อบริจาคความช่วยเหลือสนับสนุนให้แก่ฝรั่งเศส

แม้รัฐสมทบเวียดนามซึ่งมีจักรพรรดิบาวต่ายเป็นประมุขได้ถูกสถาปนาขึ้นตามข้อตกลงเอลิเซ่และมีการจัดตั้งคณะรัฐบาลเมื่อต้นเดือนกรกฎาคม ค.ศ.1949 แต่สหรัฐอเมริกายังคงไม่ให้การรับรองสถานะอย่างเป็นทางการต่อรัฐบาลดังกล่าวโดยเห็นว่าการที่ฝรั่งเศสยังคงรักษาสีทธิในการกำหนดหรือดำเนินนโยบายบางประการเปรียบเสมือนรัฐบาลบาวต่ายไม่มีอำนาจโดยแท้จริงเป็นเพียงหุ่นเชิดซึ่งอาจทำให้ชาวเวียดนามต่อต้านฝรั่งเศสมากขึ้น หากฝรั่งเศสยกเลิกสิทธิดังกล่าวทั้งสร้างแรงสนับสนุนจากชาวเวียดนามเมื่อนั้นสหรัฐอเมริกาก็ยินดีร่วมมือกับฝรั่งเศส (Porter, 1981 : 77-78)

อย่างไรก็ตาม เมื่อสงครามกลางเมืองจีนยุติลงด้วยชัยชนะของพรรคคอมมิวนิสต์โดยสามารถสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน (People's Republic of China) ขึ้นในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1949 เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นสัญลักษณ์ซึ่งบ่งบอกว่าสงครามเย็นได้ขยายตัวจากยุโรปสู่เอเชียรัฐบาลอเมริกันจึงเห็นว่าความช่วยเหลือพิเศษทั้งด้านการเมืองและเศรษฐกิจต่อชาติพันธมิตรรวมถึงชาติต่าง ๆ ในเอเชียซึ่งกำลังเผชิญหน้ากับความขัดแย้งที่อุบัติขึ้นจากการขยายอิทธิพลของลัทธิคอมมิวนิสต์เป็นสิ่งจำเป็นและเมื่อรัฐบาลเวียดนามให้การรับรองสถานะอย่างเป็นทางการแก่จีนในต้นเดือนมกราคม ค.ศ. 1950 โดยจีนให้การรับรองสถานะ

อย่างเป็นทางการการตอบแทนแก่เวียดนามในช่วงกลางเดือนเดียวกันนั้น รัฐบาลอเมริกันจึงวิตกว่าเหตุการณ์ดังกล่าวจะทำให้การสนับสนุนของชาวเวียดนามต่อฝรั่งเศสลดน้อยลงซึ่งนำไปสู่การพิจารณาถึงความจำเป็นเพื่อรับรองสถานะอย่างเป็นทางการแก่รัฐบาลบาวไต (U.S., Department of Defense, 1969)

ฝรั่งเศสพยายามใช้สถานการณ์ดังกล่าวให้เป็นประโยชน์ต่อยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศในการเชื่อมโยงสงครามอินโดจีนกับสงครามเย็นโดยเริ่มถ่ายโอนสิทธิบางประการที่ตนรักษาไว้คืนสู่รัฐบาลบาวไตในปลายเดือนมกราคม ค.ศ. 1950 ซึ่งสร้างความพึงพอใจระดับหนึ่งแก่สหรัฐอเมริกา กอปรกับเมื่อสหภาพโซเวียตให้การรับรองสถานะอย่างเป็นทางการแก่รัฐบาลเวียดนามในช่วงปลายเดือนนั้นเช่นกัน สหรัฐอเมริกาจึงตัดสินใจประกาศรับรองสถานะอย่างเป็นทางการแก่รัฐบาลบาวไตรวมถึงลาวและกัมพูชาเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1950 ทั้งรัฐสภาสหรัฐ (United States Congress) ได้อนุมัติงบประมาณฉุกเฉินเพื่อช่วยเหลือฝรั่งเศสจำนวน 15 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในต้นเดือนมีนาคม ค.ศ. 1950 (Karnow, 1983 : 192)

บทสรุป

ด้วยอำนาจและอิทธิพลจักรพรรดิบาวไตที่มีต่อขบวนการชาตินิยมซึ่งไม่ได้ฝักใฝ่ลัทธิคอมมิวนิสต์และประชาชนชาวเวียดนาม ฝรั่งเศสจึงต้องการใช้สิ่งดังกล่าวเพื่อสร้างความชอบธรรมให้แก่กระบวนการฟื้นฟูระบอบอาณานิคมซึ่งนำไปสู่การสถาปนารัฐบาลบาวไต เป็นยุทธศาสตร์ด้านการเมืองในการรับมือแก้ไขต่อสงครามอินโดจีนครั้งที่ 1 ซึ่งคือบริบทปัจจัยภายในทั้งฝรั่งเศสยังใช้เป็นยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศเชื่อมโยงสงครามอินโดจีนให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของสงครามเย็นซึ่งคือบริบทปัจจัยภายนอก ฝรั่งเศสหวังใช้การสถาปนารัฐบาลบาวไตเป็นเงื่อนไข ที่สอดคล้องกับการดำเนินนโยบายสกัดกั้นลัทธิคอมมิวนิสต์ของสหรัฐอเมริกาซึ่งจะนำไปสู่การสนับสนุนและความช่วยเหลือเพื่อต่อสู้กับรัฐบาลเวียดนาม

แม้การสถาปนารัฐบาลบาวไตของฝรั่งเศสนั้นจะไม่ประสบความสำเร็จในยุทธศาสตร์ด้านการเมืองอย่างที่คาดเนื่องจากรัฐบาลเวียดนามยังคงมีความชอบธรรมและได้รับการสนับสนุนจากชาวเวียดนาม แต่ยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศนั้นประสบความสำเร็จด้วยดี สหรัฐอเมริกาเชื่อมั่นว่าสงครามอินโดจีนครั้งที่ 1 คือส่วนหนึ่งของสงครามเย็นซึ่งนำไปสู่การสนับสนุนช่วยเหลือแก่ฝรั่งเศส ด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น งบประมาณ ที่ปรึกษาทางการทหารและอาวุธยุทโธปกรณ์ ความช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกาเหล่านี้เริ่มขึ้นใน ค.ศ. 1950 และดำเนินไปพร้อมทั้งขยายตัวขึ้นจนจบสงครามยุติลงในปี ค.ศ. 1954

การสถาปนารัฐบาลบาวไตของฝรั่งเศสเพื่อยุทธศาสตร์ด้านการเมืองในการสร้างความชอบธรรมต่อกระบวนการฟื้นฟูระบอบอาณานิคมและหวังใช้เป็นยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศเพื่อเชื่อมโยงสงครามอินโดจีนครั้งที่ 1 กับสงครามเย็นจึงเป็นหลักฐานสำคัญซึ่งช่วยพิสูจน์แนวคิดที่ว่า แท้จริงแล้วในบางพื้นที่หรือบางเหตุการณ์บริบทปัจจัยที่อุปถัมภ์จากสถานการณ์ภายในต่างหากที่ส่งผลหรือสร้างเงื่อนไขให้บริบทปัจจัยของสถานการณ์ภายนอกต้องเข้ามาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับตน ด้วยเหตุนี้ การศึกษาประวัติศาสตร์ของแต่ละพื้นที่หากสร้างความเข้าใจ อย่างลุ่มลึกต่อบริบทปัจจัยสถานการณ์ภายในอาจช่วยให้ได้มุมมองหรือทัศนะใหม่ซึ่งสมบูรณ์และใกล้เคียงกับข้อเท็จจริงมากยิ่งขึ้น

References

- Asselin, Pierre. (2018) *Vietnam's American War: A History*. Bungay: Cambridge University Press.
- Bảo Đại (NGUYỄN PHÚC VĨNH THỤY, JEAN-ROBERT, 1913-1997). (2011). In Christopher. Goscha (ed.). *Historical dictionary of the Indochina war (1945-1954): An International and Interdisciplinary Approach* (pp. 52-53). Honolulu, University of Hawai'i Press.
- Bảo Đại SOLUTION. (2011). In Christopher. Goscha (ed.), *Historical dictionary of the Indochina war (1945-1954): An International and Interdisciplinary Approach* (pp. 53-55). Honolulu, University of Hawai'i Press.
- Bollaert, É. (2017). Chapitre 9 : Tentatives de paix au Vietnam. Retrieved 22 May 2021, from <http://www.emile-bollaert.fr/chapitre-9-tentatives-de-paix-au-vietnam/>

- Emperor Bao Dai and President Oryall. (2021). Retrieved 25 May 2021, from <https://pictures.abebooks.com/inventory/30636127872.jpg>
- Goscha, C. (2016) *The Penguin history of modern Vietnam*. London: Allen Lane, an imprint of Penguin Books.
- Hammer, E. J. (1966). *The Struggle for Indochina 1940-1955*. California: Stanford University Press.
- Heiman, L. (1963). Guerrilla Warfare: An Analysis. *Military Review*, 43(7), 26-36.
- Hung Tuan. (2020). Emperor Bao Dai - The Last King Of Nguyen Dynasty Retrieved 22 May 2021, from <https://www.journeyonair.com/vietnamtravel-guide/emperor-bao-dai-last-king-nguyen-dynasty>
- JonJerdson, Sud. (2001) *Vietnam history from the French colonial period to the present*. Bangkok: Academic Publishing Project, Faculty of Arts. (In Thai)
- Karnow, S. (1983). *Vietnam: A History*. New York: Viking.
- Kiattisahakul, P. (2015). 5 decades of expansion of Japanese military imperialism 1985-1945. *Journal of the Faculty of Arts, Silpakorn University*, 37(2), 78-102.
- Llewellyn, J., Southey, J., & Thompson, S. (2019). COLD WAR CONFLICT. Retrieved 10 February 2022, from <https://alphahistory.com/vietnamwar/cold-war-conflict/>
- Logevall, F. (2012). *Ember of War: The Fall of an Empire and the Making of America's Vietnam*. New York: Random House Trade Paperbacks.
- Pham Hong Tung. (2012). The Cold War and Vietnam 1945-1954: How did a nationalist struggle turn into a class struggle ?. In Lau, Albert. (ed.), *Southeast Asia and the Cold War*, (pp. 153-173). New York: Routledge.
- Porter, G. (Eds.). (1981). *Vietnam: A History in Documents*. New York: New American Library.
- Soustelle, J. (1950). *Indo-China and Korea: One Front*. Retrieved 6 June 2017, from <https://www.foreignaffairs.com/articles/china/1950-10-01/indo-china-and-korea-one-front>
- Taylor, K.W. (2013). *A History of the Vietnamese*. New York: Cambridge University Press.
- The Vietnam War Commemoration. (n.d.). *Bao Dai Solution and the First Ha Long Bay Agreement*. Retrieved 12 May 2021, from https://www.vietnamwar50th.com/1945-1964_the_road_to_war/Bao-Dai-Solution-and-the-First-Ha-Long-Bay-Agreement/
- The Vietnam War Commemoration. (n.d.). *Elysée Agreement Establishes Associated State of Vietnam. Agreement*. Retrieved 12 May 2021, from https://www.vietnamwar50th.com/1945-1964_the_road_to_war/Elys-233-e-Agreement-Establishes-Associated-State-of-Vietnam/
- U.S., Department of Defense. (1969). *Report of the Office of the Secretary of Defense Vietnam Task Force*. Retrieved 3 November 2016, from <https://www.archives.gov/research/pentagon-papers>
- University of Quebec in Montreal, Faculty of Human Sciences. (n.d.). *BÁO ĐÁI SOLUTION*. Retrieved 12 May 2021, from <http://indochine.uqam.ca/en/historical-dictionary/107-bo-i-solution.html>
- Vu, G. (2020). Did Ho Chi Minh meet Emperor Bao Dai? Retrieved 22 May 2021, from <https://www.quora.com/Did-Ho-Chi-Minh-meet-Emperor-Bao-Dai>
- Ward, G. C., & Burn, K. (2017). *THE VIETNAM WAR: An Intimate History*. London: Ebury Press.
- Wiest, A., & McNab, C. (2017). *The Illustrated History of the Vietnam War*. 3rd ed. London: Amber Books.
- Windrow, M. (2003). *The French Indochina War 1946-1954*. Oxford: Osprey.